

148
119

3331 [ ] 2. mai 1939

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

TARTUS, 20. mail 19.39.

Hariidusministriile.

Eesti Teaduste Akadeemia Täiskogu oma koosolekul 17.aprillil 1939.a. otsustas Loodusteaduste Sektsiooni ettepanekul asuda käesoleval aastal Akadeemia koosseisu täiendamisele ühe liikme võrra E.T.Akad.s. § 6.8.ja 10. põhjal.

(Väljavõte E.T.Akadeemia Täiskogu koosoleku protokollist 17.IV 39. Lisa nr 4.)

5.mail 1939.a. esitas Akadeemia president prof. K.Schlossmann E.T.Akadeemia Loodusteaduste Sektsioonile kirjaliku ettepaneku, ühes vastavate materjalidega, valida E.T.Akadeemia liikmeks prof.dr.phil.nat. Teodor Lippmaa.

Loodusteaduste Sektsioon oma koosolekul 8.mail k.a. valis akadeemik prof. H. Kaho esitatud kandidaadi teadusliste tööde retseneerijaks ja valimismotiviide koostajaks.

(Väljavõte E.T.Akadeemia Loodusteaduste Sektsionikogu koosoleku protokollist 8.V 39. Lisa nr 5.)

Loodusteaduste Sektsionikogu oma koosolekul 15.mail s.a. asus E.T.Akad.s. § 10. alusel ettepaneku nimelisele motiveeritud hääletamisele. Prof. T.Lippmaa poolt hääletasid kõik koosolekust osavõtjad 5 Sektsionikogu liiget. Sektsiooni poolt valitud kandidaat otsustatakse esitada valimiseks E.T.Akad.Täiskogule E.T.Akad.s. § 10. alusel.

(Väljavõte E.T.Akadeemia Loodusteaduste Sektsionikogu koosoleku protokollist 15.V 39. Lisa nr 6.)

Akadeemia Täiskogu oma koosolekul 15.mail s.a., ärakuulates Loodusteaduste Sektsiooni ettepaneku, asus hääletamisele E.T. Akad.s. § 10. alusel. Kinnisel hääletusel sai esitatud kandidaat 10 häält poolt, vastu 0 häält. Täiskogu koosolekust võttis osa 10 E.T.Akadeemia liiget. Sellega sai valitud kandidaat

Lose m. S.

EESTI TEADUSTE

150

150

149

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI

THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

TARTUS, ... 19.....

prof. Teodor Lippmaa E.T.Akad.s. § 10. nõutava häälteena-
muse.

(Väljavõte E.T.Akad.Täiskogu koosoleku protokollist
15.V 39. Lisa nr 8.)

Palun Teid härra Hariduseminister esitada Vabariigi Presi-
dendile kinnitamiseks ülal toodud Eesti Teaduste Akadeemia
Täiskogu otsus.

- Lisad:
1. E.T.Akadeemia presidendi prof.K.Schlossmanni
esitis.
  2. Prof. T.Lippmaa curriculum vitae.
  3. Prof. T.Lippmaa teadusliste tööde nimestik
4.lehel.
  4. Väljavõte E.T.Akadeemia Täiskogu koosoleku pro-
tokollist 17.IV 39.
  5. Väljavõte Loodusteaduste Sektsioonikogu koosole-
ku protokollist 8.V 39.
  6. Väljavõte Loodusteaduste Sektsioonikogu koosole-
ku protokollist 15.V 39.
  7. Loodusteaduste Sektsiooni motiveeritud ettepa-
nek prof. T.Lippmaa valimiseks.
  8. Väljavõte Akadeemia täiskogu koosoleku proto-
kollist 15.V 39.

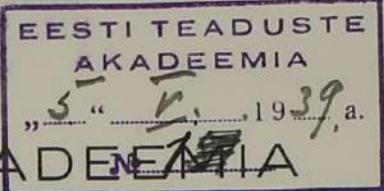
K. Schlossmann

Nr 19.

President.

A. Kaus!

Sekretär.

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

Losa m 1.

TARTUS, 5.mail 1939

E.T. Akadeemia Loodusteaduste Sektsioonile.

Käesolevaga panen ette valida Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks, Akadeemia seaduse §§ 6,8 ja 10. alusel Tartu Ülikooli taimemorfoloogia ja süsteematika korraline professor dr.phil.nat. Theodor Lippmaa.

- Lisad: 1. prof.T.Lippmaa cur.vitae;
2. teaduslikkude tööde nimestik;
3. teaduslikud tööd.

H. Schlossmann

Eesti Teaduste Akadeemia
president.

Curriculum vitae.

Lippmäa, Teodor, dr. phil. nat., Tartu Ülikooli korraline professor, Botaanikaaja ja -muuseumi ja Botaanikainstituudi juhataja.

Sündinud Rias 17. XI 1892.a. A. 1911 - 15 töötas mitmes Riia läti erakeskkoolis loodusloo õpetajana. 1915 - 1918.a. oli tegev keemik-laborandina Ižora tehases. 1918.a. astus Petrogradi ülikooli keemia osakonda. 1918 - 1921.a. oli Altais tegutsedes kooliõpetajana, ühtlasi toimetas sealsete floora uurimist. 1922.a.- 1925.a. õppis Tartu ülikoolis ning magistreeris 1925.a. botaanika alal. 1926.a. omandas Tartus dr. phil nat. kraadi. On Tartu Ülikooli Botaanikainstituudi teenistuses alates 1923.a. 1927.a. valiti botaanika eradotsendiks, 1930 erakorraliseks 1935.a. korraliseks professoriks. On Loodusuurijate Seltsi Botaanika sektsiooni esimees, Société Botanique de la France (Paris) liige ning järgmiste teadusliikkude seltside korrespondeeriv liige: Societas pro Fauna et Flora Fennica, Helsingis (valit. 1933.a.), Suomalainen Eläin- ja kasvitieteellinen Seura Vanamo, Helsingis (valit. 1934.a.), Societas Phytogeographica Suecana, Upsalas (valit. 1937.a.). Suuremad uurimusreisid toimusid: 1927.a. Lapimaal (Soome- ja Norra-Lapis), Prantsuse Alpides (1929.a.), Põhja Aafrikas (Alžiir, Ida-Marokko ja Põhja Sahaara, 1929.a.). Põhja-Ameerikas (Ühendriigid, Kanaada, 1938.a.). Eestis on toimetanud uurimusid enam vähem kõigis Eesti maakondades; koos K.Eichwaldiga ja paljude teiste kaastöölitega alustas 1933 a. taimekogu "Eesti Taimed" välja andmist ning 1934.a. koos ligi 20 eesti taimegeograafi ja loodusteadlasega "Eesti Vegetatsioonikaardi" koostamist.

Prof. dr. phil. nat. T. Lippmaa
teaduslikud tööd:

1. Über den Parallelismus im Auftreten der Karotine und Anthocyanine in vegetativen Pflanzenorganen. LUS'i aruand. k. 30 (1924), lk. 58-111.
Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 4, lk. 282-283; Zeitschr. f. Botan. 16, lk. 587.
Tsiteerit: Suures koguteoses: Prof. K. Linsbauer, Handbuch der Pflanzen-anat. (Cytologie), 3 k., lk. 30 ja mujal.
2. Das Rhodoxanthin, seine Eigenschaften, Bildungsbedingungen und seine Funktion in der Pflanze. LUS'i kirjatööde 24. k. (1925), lk. 1-104.
Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 8, lk. 87-88.; Folia Cryptogamica I, 4 (1926) Prof. Györffy (Szeged) lk. 260: "Eine grundlegende sehr schöne Bearbeitung der Rhodoxanthin-Problems".
Tsiteerit.: Koguteos. Prof. K. Linsbauer, Handbuch d. Pflanzenanat. (Histologie) 4 k. lk. 135, 147. Prof. L. Zechmeister (Berliin) monograafias "Carotinoide" lk. 222. Dr. M.G. Stalfelt (Stockholm), Planta k. 4, lk. 209 kinnitab oma uurim. põhjal teoses "Das Rhod." esitatud tulemusi. vt. ka: prof. H. Kylin (Lund), Hoppe-Seylers Zeitschr. f. physiolog. Chemie k. 157, lk. 156; k. 163, lk. 229. Dr. H.F.M. Petter (1932, Utrecht, dissert.), tabel III lk. 86-87. Dr. W.F. van Deventer (Utrecht, dissert.) lk. 6, 27, 66.
3. Sur les propriétés physiques et chimiques de la rhodoxanthine. Comptes Rendues des séances de l'Académie des Sciences à Paris, T. 182, p. 867 (1926).
Tsiteerit.: Prof. L. Zechmeister (Berliim) monogr. "Carotinoide" lk. 222.
4. Sur la formation des chromoplastes chez les Phanérogames. Comptes Rendues des séances de l'Académie des Sciences à Paris, T. 182, p. 1040 (1926).
5. Sur les Hématocarotinoïdes et les xanthocarotinoïdes. Comptes Rendues des séances de l'Académ. des Sciences à Paris T. 182, p. 1350 (1926).
Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 8, lk. 371.
6. Pigmenttypen bei Pteridophyta und Anthophyta. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A X4 et XI. (1926), lk. 1 - 229.
Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 11, lk. 197. Prof. Simon (Bonn) lõpet. oma artikli (lk. 197) järgmiselt: "Das sind die Hauptergebnisse der ausgedehnten Untersuchungen, auf deren Einzelheiten allgemeiner wie spezieller Natur hier nicht eingegangen werden kann. Insbesondere muss auf die 229 Seiten umfassenden Untersuchungsprotokolle hingewiesen werden, die eine Fülle interessanter Einzelheiten enthalten".
Tsiteerit.: Prof. M.J. Sirk (Wageningen, Holl.). Genetica XI (1929) lk. 325-326 joudis osalt samade tulemusteni kuigi täiesti erineval viisil. Prof. Linsbauer'i Handbuch d. Pflanzenanatomie (Histologie), 4 k. lk. 145.
7. Die Anthocyanophore der Erythraea-Arten. Beihefte z. Bot. Centralbl. XLIII (1926), lk. 127 - 132.
Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 8, lk. 290.
Autori poolt avastatud ja "antotsüanofoorideks" nimetatud moodustisi leiti hiljem ka teiste taimede rakkudes. Nimetus "antotsüanofoor" on seega teaduslikus terminoloogias püsima jäanud. Vt.:

- Prof. H. Molisch (Wien) "Über einen neuen Fall eines Anthocyanophors" jne. "Protoplasma", 3 k. ja prof. F. Weber (Graz), "Protoplasma" 26 k. lk. 101, 107 ja "Cytologie" (Internat. Zeitschr. f. Zytologie, Tokyo) Fuji juubeliköites lk. 442, 443. Prof. K. Linsbauer, Handbuch der Pflanzenanatomie (Histologie), 4. k. lk. 144. vt. ka Melderis (Ria), Acta Horti bot. Univ. Latviensis 6 k. (1931), lk. 158.
8. Floristische Notizen aus den Nord-Altai nebst Beschreibung einer neuen Cardamine-Art aus der Section Dentaria. Acta et Commentat. Univ. Tartuensis A X₃ (1926), lk. 1 - 12.
9. Sur la fonction des pigments rouges dans les plantes (anthocyanines et hématoxarotinoides). Compte rendu au Congrès de Lyon (1926) de l'Association Française pour l'avancement des Sciences. lk. 1-3. Aruanne Lyoni kongressile oma tulemusist taimepigmentide uurimise alal. Esitatud kongressile selle korraldajate soovil.
10. Beobachtungen über durch Pilzinfektion verursachte Anthocyaninbildung" Acta et Comment. Univ. Tart. A XII₄ (1927), lk. 1-37. Ref.: Bot. Centr. N.F.Bd. 15, lk. 143-144
11. Über die vermuteten Rhodoxanthigehalt der Chloroplasten. Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft (Berlin), XLIV(1927) lk. 643 -648. Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd.10, lk. 85-86.
12. Über Pigmenttypen und ihre Bedeutung für die Anthocyaninfrage. Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft (Berlin), XLVI (1928) lk. 267 - 277. Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 13, lk. 335.
13. Kesk- ja Põhja-Setumaa taimühingutest. Koguteos "Setumaa" (1928), lk. 1-14.
14. Pflanzenökologische Untersuchungen aus Norwegisch- und Finnisch-Lappland unter besonderer Berücksichtigung der Lichtfrage. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XV. 6 (1929), lk. 1-146. 22 tahvliga. Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 15, lk. 417-419. Üksikasjalikult on töö refereeritud ka S.A. Cain'i ja O. Milleri töös (Americac Midland Naturalist, XIV, N 2, lk. 79-81) kus on ka toodud autori töös lk. 70 ja 71 antud tabel. Tulemised on ka kasutatud Braun-Blanquet, Fuller ja Conard'i öpperaamatus "Plant Sociology" (New York and London, 1932) lk. 107-108, kus leidub andmeid autori loodud mõistetest:"fütokromaatiline spektrum". Prof. B.N. Gorodkow'i (Leningrad) käsiraamatus "Pacmurne ühose mõistet. soom. C.C.C.P." leidub andmeid autori tulemusist lk. 17, 23 ja kusjuures prof. Gorodkow ühineb autori töendustega, et seni valitsenud Wiesneri õpetus valgustustingimusist arktilisis mais ei vasta töeoludele. vt. ka R. Kallio (Helsinki), Kasvitieteellisiä Julkaisuja 2 k. (1932).
- 15-17. Pflanzensoziologische Betrachtungen. LUS'i Aruand. XXXVIII (1931), 1-2, lk. 1-32. Lühendatud kujul ilmus vastav kirjutus samal aastal Soomes ajakirjas Memoranda Societ. pro Fauna et Flora Fennica 7. (1930 - 1931) lk. 63-67) ning Sakaamaal ajakirjas "Berichten der Freien Vereinigung für Pflanzengeographie und systematische Botanik" /Fedde, Rep. Beih. LXVI (1932)/ lk. 88-95. Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 21, lk. 234-235. Selles ühineb Prof. Wangerin (Danzig) autori tulemustega. Bot. Jahrb. f.Syst. u.Pflanzen. geogr. 56 k. lk. 51 (prof. Diels).

Tsiteer.: Prof. N.J. Katz (Moskva) Beitr. z. Biol. d. Pfl. (1933) lk. 153.

18. Beiträge zur Kenntnis der Flora und Vegetation Südwest-Estlands. LUS'i arhiivis, II seer. k. XIII, 3 (1932) lk. 1-253, 15 tahvli ja 2 kaardiga.
 Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 22, lk. 227-228 (Wangerin). Bot. Jahrb. f. Syst. u. Pfl.-geogr. k. 66, lk. 70.
 Tsiteer.: Prof. B. Hryniewiecki (Varssavi) Acta Societ. Bot. Polon. 9 k. lk. 324 jt.; dr. J. Dagys (Kaunas) 1936; Prof. A. Palmgren (Helsinki) Memor. Soc. pro Fl. et Fauna Fenn. (1938); B. Lemberg (Helsinki), Acta Bot. Fenn. 12 (1933); A. Ulvinen (Helsinki) kasviteet. julkais. k. 8 (1937); V. Kujala (Helsinki), Commun. Inst. Forest. Fenn. (1936); Prof. E.W. Wulff (Leningrad), Bullet. of Appl. Bot. s. 1, 2 k. lk. 11.
19. Taimeühingute uurimise metoodika ja Eesti taimeühingute klassifikatsiooni põhijooni (saksakeelse referaadiga). LUS'i aruand. XL 1-2 (1933) lk. 1-169.
 Ref.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 30, lk. 32-33. Referent prof. Wangerin (Danzig) ühineb siin autori vaadetega ühingute klassifikatsiooni küsimuses. Teos on kujunenud taimesotsioloogilise metoodika aluseks Eestis, sellele tuginevad järgmised autorid: dr. A. Rühl, mag. E. Pastak, agr. A. Tamsalu, V. Sirgo jt. (vdl. LUS'i aruanded ja "Eesti Loodus"). Autori üherindeühingute meetodit on Ameerikas tunnustavalt hinnanud ja ka rakenud prof. Stanly A. Cain (S.A. Cain (Studies on Virgin Hardwood Forest, The Americ. Midl. Natural. k. 15, lk. 560-562; Synusien (1936) as a Basis in Plant Sociol. samas, k. 17 (1936), lk. 665-671 mis pühendatud terrena autorit üherindemeetodile.
 Taiteerit.: Prof. G.E. Du Rietz (Upsala), Svensk Bot. Tidsk. 1936 lk. 581, 583, 585; Prof. W. Sukatschew (Leningrad), Bullet. de l'Acad. des Sc. de l'URSS (1934); Prof. W. Wangerin (Danzig), Veröff. Geobot. Inst. Rübel in Zürich (1935) lk. 3; A. Kisinas (Kaunas) 1934, lk. 128; K. Brundza (Kaunas) 1937, lk. 238; J. Dagys (Kaunas) 1936, lk. 19 jt. Autori üherindeühingute meetodit käsititasid oma ettekannetes Amsterdami rahvusvahelisel Botaanikakongressil prof. Pavillard (Montpellier, sektiooni esimees kongressil) ja prof. Du Rietz (Upsala) vt. Du Rietz, Svensk Bot. Tidsk. 1936.
20. Aperçu général sur la végétation autochtone du Lautaret (Hautes-Alpes) avec des remarques critiques sur quelques notions phytosociologiques. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XXIV (1933) lk. 1-108. 7 tahvli ja 1 taimegeograafilise kaardiga.
 Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 24, lk. 104-106; Bot. Jahrb. Bd. 67, lk. 3; Bibliogr. géographique Internationale, k. 42, lk. 782 (prof. J. Offner).
 Tsiteerit.: Prof. G.E. Du Rietz, Classif. and Nomencl. (1936) p. 581.
21. Eesti Taimed I (koos K. Eichwald'iga) Acta et Comment. A XXV. 3 (1933), lk. 1 - 34.
 Refer.: Bull. Soc. Bot. de France (Paris) 83 k. lk. 717.
22. Vegetatsiooni geneesist maapinna tõusu tõttu merest kerkivate saartel Saaremaa looderannikul. LUS'i aruand. XLI, 3-4 (1934) lk. 1-37, 5 tahvliga.
 Refer.: Bot. Centr. N.F. Bd. 27 lk. 205.
 Tsiteer.: A. Ulvinen (Helsinki) Ann. Bot. Vanamo (1937).

23. Une analyse des forêts de l'île estonienne d'Abruks (Abro) sur la base des associations unistrates. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XX VIII, 1 (1935) lk. 1-97.
 Refer.: Bot. Centr. N.F.Bd. 29. lk. 370-371. Bull. Soc. Bot. de France (Paris) 83 k. lk. 536.
 Tsitier.: Prof. G.E.Du Rietz Classif. and Nomencl. (1936) p. 581-585.
 Dots. V.Kujala (Helsinki). "Waldvegetationsstudien" (1936) lk.12, Prof. S.A.Cain, The Amer. Midl. Natur. - k- 17 (1936) lk. 665-672.
24. Eesti geobotaanika põhijooni (prantsuskeelse kokkuvõttega). Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XXVIII 4 (1935) lk. 1-151. 71 tähvli ja ühe geobotaanilise kaardiga.
 Ref.: Bot. Centralbl.N.F.Bd. 27, lk. 209-210.
 Siin antud Eesti territooriumi taimegeograafiline liigestus on aluseks võetud köigi Eestis töötavate taimegeograafide poolt (vt. Eichwald'i Tomson'i, Üksip'i Saarsoo, Rühl'i, Sirgo jt. töödes). Välimaalastest on kasutanud nimetatud tööd prof. Hrynewiecki (Warzawa); dr. Haglund (Helsinki); dr. Dagys (Kaunas): "Parvocariceta der Wiesen am Flusse Apascia"; dr. K. Brundza (Kaunas): monograf."Kamanos"; A.Ulvinen (Helsinki), Annal. Bot. Soc. Vanamo (1937).
25. Eesti Taimed II (koos K. Eichwaldiga). Acta et Comment. AXXIX, 5 (1936), lk
26. La méthode des associations Unistrates et le système écologique des associations. Zesde Internationaal Botanisch Congres (Amsterdam 1935), Proceedings Vol. II lk. 108-110.
 Tsitierit.: Prof. G.E.Du Rietz (Upsala) Svensk Bot. Tidskrift (1936) lk. 585 jt.; Dots. V. Kujala (Helsinki), Commun. Inst. Förestalis Fenn. (1936), lk.11.
27. Kartierung der Vegetation Estlands, Zesde International Botanisch Congres (Amsterdam 1936), Proceedings Vol. I lk. 211-212. Aruanne Eestis toimuvatest vegetatsioonikaardi valmistamise töödest (vt. "Eesti Loodus" 1937, nr. 2, lk. 59-62).
28. E.V. Tartu Ülikooli Botaanikaaias süstemaatilised ja taimegeograafilised kogud (prantsuskeelse kokkuvõttega). Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XXXI 4, XXXII 2 (1937) lk. 1-372. 191 joon. tekstis ning ühe plaaniga. Kasutatakse peamiselt üliõpilaste poolt Botaanikaaias taimede tundma õppimisel.
29. Metsataimkonna analüüsist taimenunionide alusel (prantsuskeelse kokkuvõttega). Akad. Metsas. väljaanne (1937), 75-84.
30. Areal- u. Altersbestimmung einer Pflanzenunion (Galeobdolon-Asperula-Asarum U.) sowie das Problem der Charakterarten und der Konstanten. LUS'i aruannettes (praegu-trükist).
 Tsitierit.: B. Lindquist, Acta Phytogeogr. Suecica, Stockholm 1938, lk. 270., 271.

~~100~~ 156

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI

THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

TARTUS,

19

Lisa nr 4.

Väljavõte Eesti T.Akadeemia Täiskogu koosoleku protokollist 17. aprillil 1939.a. kell 20.00.

Päevakorra punkt 3.

Akadeemia koosseisu täiendamise küsimus E.T.Akad.s. §6. ja §10.
"Otsustatakse E.T.Akad. seaduse alusel asuda ühe uue Akadeemia liikme valimisele, arvestades Loodusteaduste Sektsiooni poolt tehtud ettepanekut."

Väljavõte protokollist õige.

20.mail 1939.

Aekarri!
Sekretär.

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

TARTUS, ... 19.....

Lisa nr 5.

Väljavõte E.T.Akadeemia Loodusteaduste Sektsionikogu koosoleku protokollist 8.mail 1939.a. kell 18.00.

Päevakorra punkt 2.

Akadeemia presidendi prof.K.Schlossmanni esitis Akadeemia koosseisu täiendamiseks.

" a) Otsustatakse uue Akadeemia liikme valimisel valida retsent, kes koostaks kandidaadi kohta motivatsiooni valimise puhuks.

b) Esitatud juhul, prof.Teodor Lippmaa valimise puhul, valitakse retsensendiks prof. H.Kaho. Retsešsioon tuleb esitada järmiseks Sektsionikogu koosolekuks."

Väljavõte protokollist õige

20. mail 1939.

Akkuri.

Sekretär.

158
~~159.~~

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI

THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

TARTUS,

19

Lisa nr 6.

Väljavõte E.T.Akadeemia Loodusteaduste Sektsionikogu koosoleku protokollist 15. mail 1939.a. kell 18.00.

Päevakorra punkt 1.

Akadeemia liikme kandidaadi valimine.

" Pärast prof. H.Kaho poolt koostatud valimise motiivid ja prof. Teodor Lippmaa kohta esitatud teiste materjalide ettelugemist koosoleku juhataja prof. H.Kaho poolt,asutakse kandidaadi hääletamisele E.T.Akadeemia s. § 10. alusel.

Etteloetud motivatsiooniga ühinevad ja hääletavad prof. Teodor Lippmaa valimise poolt Sektsiooni liikmed: prof.H.Kaho,prof. K.Schlossmann,prof. L.Puusepp,prof.A.Paldrok ja dr. E.Öpik.

Kandidaat otsustatakse esitada E.T.Akadeemia Täiskogule valimiseks."

Sektsionikogu koosolekult puudus välismaal viibimise tõttu prof. P.Kogerman.

Väljavõte protokollist õige
20.mail 1939.

H.Kaho
Sekretär.

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

Lisa nr 7.

TARTUS, 15. mail 1939.

E.Teaduste Akadeemia Loodusteaduste Sektsiooni motiveeritud ettepanek prof. Teodor Lippmaa valimiseks Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks.

Professor dr.phil.nat. Teodor Lippmaa oma viibimisse ajal Tartu Ülikoolis, algul eradotsendina hiljem taimesüstemaatika professorina, on avaldanud intensiivset teaduslikku tegevust omal erialal. Ta esimesed tööd haaravad peamiselt taimepigmentide ala, uurimusi rodoksantiini, karotinoidide ja antotsüaanide üle. Ta leidis uusi andmeid rodoksantiini füüsiko-keemiliste omaduste kohta ja selgitas eksperimentaalselt klorofülli, rodoksantiimi ja karotinoidide hulga muutumist lehe kromoplastides. L. poolt on esmakordselt toimetatud süstemaatilisi vaatlusi antotsüaniidide anatoomilise lokalisaatsiooni ja taim rakumahla pigmentide hulga võnkumise kohta vegetatsiooni aja vältel, mitmesuguste taimede lehtedes. Pigmentide esinemise põhjal väljatöötatud taimühingute uurimismeetod n.n. "fütokromaatilise spektri" abil, on algupärasemaid meetodeid sel alal.

Taimesüstemaatika professorina L. suundab oma tööd peamiselt Eesti taimestiku uurimisele, Selleks on ta väljakujundanud väga ajakohaseid aluseid taimesotsioloogia metoodikale ja viljakalt uurinud mitmesuguseid kodumaa alasid, edendades tunduvalt Eesti taimestiku uurimist. Peale kodumaa on L. tegele nud mitmesuguste taimogeograafiliste probleemidega ja avaldanud töid Alpi mägede vegetatsionist ning Norra- ja Soome-Lapi-maa taimestikust.

Ühenduses Eesti taimogeograafilise uurimisega on L. koos konservaator Eichwaldiga mitme aasta jooksul välja andnud eksikaatkogu (herbaariumi) "Eesti Taimed", mis vahetusena saadetakse välismaa muuseumidele. Seejuures on L. suutnud rakendada uurimistööle vabatahtlikkude kaastöölistena mitmeidki Eesti botaanikuid. Samuti väärrib allakriipsutamist teine L. poolt

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI

THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

160
161

TARTUS. .... 19.....

algatatud suurem teaduslik üritus - Eesti vegetatsiooni kaardi koostamine, millisel alal tööd on kestnud juba ligi viis aastat. Ka siin on L. end näidanud hää organisaatorina ja mõistnud tööle kaasa tõmmata enamiku Eesti taimeteadlasi.

Omal erialal on L. tuntud ka välismail, eriti naabermail ja ta tööd on välismaa teadlaste poolt väärifikat tunnustust leidnud.

Arvestades prof. L. silmapaistvat teaduslikku tegevust ja võimeid teadusliku töö korraldamisel, tohiks ta kandidaadi ^{liikme} vastuvõetav olla Eesti Teaduste Akadeemia kohale.

"President kannab eite loodusteaduste sektssiooni esitajana
Tallinna Akadeemias liikmeks prof. Teodor Lippmaa. Esitajana on
veerand a. Loodusteaduste Sektsiooni kogu koosolekul sas-
tehtud ettenähtud esituse nimelise.

Kirjutatakse prof. T. Lippmaa poolt 10 häälit, vastu
0 häälit. Vastuvõetud liikmetest on kohal 10 ja puudub 2 liiget.
Otsus saanud vahetult. § 10. alusel, khes vastuvõete misterjali-
de juurde läinud, Vabariigi Presidendiile kinnitaniseks."

E. Õpits

H. Maaro

Tartus 15. II 1939.

Maaro

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

L'ACADEMIE DES
SCIENCES D'ESTONIE

TARTU, EESTI THE ESTONIAN ACADEMY
OF SCIENCES

TARTUS, ... 19.....

Theodor Lippmaa.

itudinud 17.XI 1892, aastal Riias. Õppinud Tartu Ülikoolis botanikat 1922 - 25. Promoveeris aastal 1926 selle. Taimedeatlasteatlike professor aastast 1930 ühtlasi taimedeatlastike laboratooriumi, bioloogika muuseumi.

Lisa nr 8.
ja botaniku nõu jõustaja.

Toimetan Väljavõte Eesti Teaduste Akadeemia Täiskogu koosoleku protokollist 15. mail 1939.a. kell 20.00.

Väljavõte Päevakorra punkt 2.

Loodusteaduste Sektsiooni ettepanek Akadeemia liikme valimiseks.

" President kannab ette Loodusteaduste Sektsiooni ettepaneku valida Akadeemia liikmeks prof. Teodor Lippmaa. Ettepanek on motiveeritud ja Loodusteaduste Sektsiooni kogu koosolekul saanud vajaliku E.T.Akad.s. § 10. ettenähtud hääletenamuse.

(Vaata Loodusteaduste Sektsioonikogu koosoleku protokoll 15. maist 1939. p.l.)

Kinnisel hääletusel antakse prof. T.Lippmaa poolt 10 häält, vastu 0 häält. Akadeemia liikmetest on kohal 10 ja puudub 2 liiget. Otsus esitatakse Akad.s. § 10. alusel, ühes vastavate materjali-de juurde lisamisel, Vabariigi Presidendile kinnitamiseks."

Väljavõte protokollist õige

20. mail 1939.

Akkari.

Sekretär.

Theodor Lippmaa.

Sündinud 17.XI 1892. aastal Rias. Õppinud Tartu Ülikoolis botaanikat 1922 - 25. Promoveerus aastal 1926 samas. Taimesüstemaatika professor aastast 1930 ühtlasi taimesüstemaatika laboratooriumi, botaanika muuseumi ja botaanika aia juhataja.

Toimetanud uurimisreise Altais, Lapimaal, Kesk-Euroopas ja Põhja Afrikas. Teaduslikkude teenete eest valitud kirjavahetajaks liikmeeks järgmistes välismaisetes seltsides:

Suomalainen Eläin- ja Kasvitieteellinen Seura Vanamo. Helsinki.

Societas pro Fauna et Flora Fennica. Helsinki.

Societas Phytogeographica Suecana. Uppsala.

helle Ringe zeigen werden, die eine Fülle interessanter Einzelheiten enthalten". Prof. dr. phil. nat. T. Lippmaa

teaduslikud tööd:

1. Über den Parallelismus im Auftreten der Karotine und Anthocyanine in vegetativen Pflanzenorganen. LUS'i aruanded k. 30 (1924), lk. 58-111.

Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 4, lk. 282-283; Zeitschr. f. Botan. 16, lk. 587.

Tsiteerit.: Suures koguteoses: Prof. K. Linsbauer, Handbuch der Pflanzenanat. (Cytologie). 3 k. lk. 30 ja mujal.

2. Das Rhodoxanthin, seine Eigenschaften, Bildungsbedingungen und seine Funktion in der Pflanze. LUS'i kirjatöde 24 k. (1925), lk. 1-104.

Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 8, lk. 87-88.; Folia Cryptogamica I, 4 (1926) Prof. Györffy (Szeged) lk. 260 : "Eine grundlegende sehr schöne Bearbeitung des Rhodoxanthin-Problems".

3. Tssiteerit.: Koguteos. Prof. K. Linsbauer, Handbuch d. Pflanzenanat. (Histologie) 4. k. lk. 135, 147; Prof. L. Zechmeister'i (Berlin) monograafias "Carotinoide" lk. 222. Dr. M.G. Stalfelt (Stockholm), "Plante" k. 4, lk. 209 kinnitab oma uurim. põhjal teoses "Das Rhod." esita tud tulemusi. vt. ka :prof. H. Kylin(Lund), Hoppe Seyler's Zeitschr. f. physiolog. Chemie k. 157, lk. 156; k. 163, lk. 229.

A X₃ (1) Dr. H.F.M. Petter (1932, Utrecht, dissert.), tabel III lk. 86-87.

4. Sur la Dr. W.F. van Deventer (Utrecht, dissert.) lk. 6, #27, 66.

5. Sur les propriétés physiques et chimiques de la rhodoxanthine. Comptes Rendues des séances de l'Académie des Sciences à Paris, T. 182, p. 867 (1926).

Tsiteerit.: Prof. L. Zechmeister (Berlin) monogr. "Carotinoide" lk. 222.

6. Sur la formation des chromoplastes chez les Phanérogames. Comptes Rendues des séances de l'Académie des Sciences à Paris, T. 182, p. 1040 (1926).

7. Sur les Hematocarotinoides et les xanthocarotinoides. Comptes Rendues des séances de l'Acad. des Sciences à Paris T. 182, p. 1350 (1926).

Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 8, lk. 371.

8. Pigmenttypen bei Pteridophyta und Anthophyta. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A X₄ et XI₁ (1926), lk. 1-229.

Refer.: Bot. Centralbl. N.F.Bd. 11, lk. 197. Prof. Simon (Bonn) löpet.

oma artikli (lk. 197) järgmiselt: "Das sind die Hauptergebnisse der ausgedehnten Untersuchungen, auf deren Einzelheiten allgemeiner wie spezielles Natur hier nicht eingegangen werden kann. Insbesondere muss auf die 229 Seiten umfassenden Untersuchungsproto-

kolle hingewiesen werden, die eine Fülle interessanter Einzelheiten enthalten".

Tsiteerit.: Prof. M.J. Sirks (Wageningen, Holl.). Genetica XI (1929) lk.

325-326 joudis osalt samade tulemusteni, kuigi täiesti erineval viisil.

Prof. Linsbauer'i Handb. d. Pflanzenanat. (Histologie), 4 k.k. lk. 145.

7. Die Anthocyanophore der Erythraea-Arten. Beihefte z. Bot. Centralbl.

XLIII (1926) lk. 127-132.

Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 8, lk. 290.

Tsiteerit:

Autori poolt avastatud ja "antotsüanofoorideks" nimetatud moodustisi leiti hiljem ka teiste taimede rakkudes. Nimetus "antotsüanofoor" on segga teaduslikus terminoloogias püsima jäinud. Prof. H. Molisch (Wien), "Über einen neuen Falle eines Anthocyanophors" jne. "Protoplasma", 3 k. ja prof. F. Weber (Graz), "Protoplasma" 26 k. lk. 101, 107 ja "Cytologia" (Internat. Zeitschr. f. Zytologie, Tokyo) Fuji juubeliköites lk. 442, 443. Prof. K. Linsbauer, Handbuch der Pflanzenanatomie (Histologie), 4.k. lk. 144. Vt. ka Melderis (Riia), Acta Horti bot. Univ. Latviensis 6. k. (1931), lk. 158.

8. Floristische Notizen aus dem Nord-Altai nebst Beschreibung einer neuen Cardamine-Art aus der Section Dentaria. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A X₃ (1926), lk. 1-12.

9. Sur la fonction des pigments rouges dans les plantes (anthocyanines et hématoxocarotinoides). Compte rendu au Congrès de Lyon (1926) de l'Association Française pour l'avancement des Sciences lk. 1-3. Aruanne Lyoni kongressile oma tulemusist taimepigmentide uurimise alal. Esitatud kongressile selle korraldajate sõovil.

10. Beobachtungen über durch Pilzinfektion verursachte Anthocyaninbildung. Acta et Comment. Univ. Tart. A XII₄ (1927), lk. 1-37.

Refer.: Bot. Centr. N.F. Bd. 15, lk. 143-144.

11. Über den vermuteten Rhodoxanthingehalt der Chloroplasten. Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft (Berlin). XLIV (1927) lk. 643-648.

Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 10, lk. 85-86.

12. Über Pigmenttypen und ihre Bedeutung für die Anthocyaninfrage. Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft (Berlin), XLVI (1928), lk. 267-277.

Refer.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 13, lk. 335.

13. Kesk- ja Põhja-Setumaa taimelühinguteest. Koguteos "Setumaa" (1928), lk. 1-14.

14. Pflanzenökologische Untersuchungen aus Norwegisch- und Finnisch-Lappland unter besonderer Berücksichtigung der Lichtfrage. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XV₆ (1929), lk. 1-146. 22 tahvliga.

Ref.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 15, lk. 417-419. Üksikasjalikult on töö refereeritud ka S.A. Cain'i ja O. Milleri töös (American Midland Naturalist, XIV, Nr. 2, lk. 79-81) kus on ka toodud autoritöös lk. 70 ja 71 antud tabel. Tulemused on kasutatud ka Braun-Blanquet, Fuller ja Cornard' öpperaamatust "Plant Sociology" (New York and London, 1932) lk. 107-108, kus leidub andmeid autoritöodud mõistetõst: "fütökromaatiline spektrum". Prof. B.N. Gorodkov'i (Leningrad) käsiraamatus "*Praenumelchocum myredobii zonu CCC P*" leidub andmeid autoritöolemustist lk. 17, 23 ja 19, kusjuures prof. Gorodkov ühineb autoritöendustega, et seni valitsenud Wiesner'i õpetus valgustustingimust arktilisis ei vasta tööludele. Vt. ka R. Kallio (Helsinki), Kasvitieteellisia Julkaisuja 2. k. (1932).

- 15-17. Pflanzensoziologische Betrachtungen. LUS'i Aruand. XXXVIII (1931), 1-2 lk. 1-32. Lühendatud kujul ilmus vastav kirjutus samal aastal Soomes ajakirjas *Memoranda Societ. pro Fauna et Flora Fennica* 7. (1930-1931) lk. 63-67) ning Saksamaal ajakirjas "Berichten der Freien Vereinigung für Pflanzengeographie und systematische Botanik" /Fedde, Rep. Beih. LXVI (1932)/ lk. 88-95.
- Ref.: Bot. Centr. N.F. Bd. 21, lk. 254-255. Selles ühineb Prof. Wangerin (Danzig) autoritöolemustega. Bot. Jahrb. f. Syst. u. Pflanzengeogr. 56 k. lk. 51 (prof. Diels). *K. Reichwaldtiga. Acta et Comment. A XXV. 3 (1932)*.
Tssiteer.: Prof. N.J. Katz (Moskva), Beitr. z. Biol. d. Pfl. (1933) lk. 153.
18. Beiträge zur Kenntnis der Flora und Vegetation Südwest-Estlands. LUS'i arhiivis, II seer. k. XIII, 3 (1932), lk. 1-253, 15 tahvli ja 2. kaardiga.
- Ref.: Bot. Centr. N.F. Bd. 22, lk. 227-228 (Wangerin). Bot. Jahrb. f. Syst. u. Pfl.-geogr. k. 66, lk. 70.
- Tssiteer.: Prof. B. Hryniwiecki (Varssavi) *Acta Societ. Bot. Polon.* 9 k. lk. 324 jt.; dr. J. Dagys (Kaunas), 1936; Prof. Palmgren (Helsinki), *Memor. Soc. pro Fl. et Fauna Fenn.* (1934); B. Lemberg (Helsinki), *Acta Bot. Fenn.* 12 (1933); A. Ulvinen (Helsinki), *Kasviteet. Julkais.* k. 8 (1937); V. Kujala (Helsinki), *Commun. Inst. Forest. Fenn.* (1936); Prof. E.W. Wulff (Leningrad), *Bullet. of Appl. Bot. s. 1, 2 k., lk. 11.* See. Bot. de France
19. Taimeühingute murimise metoodika ja Eesti taimeühingute klassifikatsiooni põhijooni (saksakeelse referadiga). LUS'i aruand. XL 1-2 (1933) lk. 1-169
- Ref.: Bot. Centralbl. N.F. Bd. 30, lk. 32-33. Referent prof. Wangerin (Danzig) ühineb siin autoritöodetega ühingute klassifikatsiooni küsimuses. Teos on kujunenud taimesotsioloogilise metoodika aluseks Eestis, sellele tuginevad järgmised autorid oma töödes: dr. A. Rühl, mag. E. Pastak, agr. A. Tamsalu, V. Sirgo jt. (vdl. LUS'i aruanded ja "Eesti Loodus"). Autori

Üherindeühingute meetodit on Ameerikas tunnustavalt hinnanud ja rakendanud prof. Stanly A. Cain. [S.A. Cain (Studies on Virgin Hardwood Forest, The Americ. Midl. Natur. k. 15, lk. 560-562; Synusiae as a Basis in Plant Sociol. Samas, k. 17 (1936) lk. 665 -671, mis pühendatud tervena autori üherindemeetodile.]

Tsiteer.: Prof. G.E.Du Rietz (Upsala), Svensk Bot. Tidskr. 1936 lk. 581, 583, 585; Prof. Sukatschew (Leningrad), Bullet. de l'Acad. des Sc. d de l'URSS (1934); Prof. W. Wangerin (Danzig), Veröff. Geobot. Inst. Rübel in Zürich (1935) lk. 3; A. Kišinas (Kaunas) 1934, lk. 128; K.Brundža (Kaunas) 1937, lk. 238; J. Dagys (Kaunas) 1936, lk. 19 jt. - Autori üherindeühingute meetodit käsitasid oma ettekandes Amsterdami rahvusvahelisel Botaanikakongressil prof. Pavillard (Montpellier, sektsiooni esimees kongressil) ja prof. Du Rietz (Upsala) vt. Du Rietz, Svensk Bot. Tidskr. 1936.

20. Aperçu général sur la végétation autochtone du Laubaret (Hautes-Alpes) avec des remarques critiques sur quelques notions phytosociologiques, Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XXIV 4 (1933) lk. 1-108. 7. tahvli ja 1. taimogeograafilise kaardiga.

Refer. Bot. Centr. N.F. Bd. 24, lk. 104-106; Bot. Jahrb. Bd. 67, lk. 3 ; Bibliogr. géographique Internationale, k. 42, lk. 782 (prof. J.Öffner),
Tsiteer.: Prof. G.E. Du Rietz, Classif. and Nomencl. (1936) lk. 581.

21. Eesti Taimed I (koos K. Eichwald'iga). Acta et Comment. A XXV.3 (1933), lk. 1-34.

Ref.: Bull. Soc. Bot. de France (Paris) 83 k. lk. 717.

22. Vegetatsiooni geneesist maapinna töusu töttu morest kerkivatel saartel Saaremaa looderannikul. LUS'i aruanded XLI, 3-4 (1934) lk.1-37, 5.tahvliga.

Refr.: Bot. Centr. N.F. k. 27, lk. 205.

Tsiteer.: A. Ulvinen (Helsinki), Ann. Bot. Vanamo (1937).

23. Une analyse des forêts de l'île estonienne d'Abruksa (Abro) sur la base des associations unistrates. Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XXVIII, 1 (1935) lk. 1-97.

Ref: Bot. Centr. N.F. k. 29, lk. 370-371. Bull. Soc. Bot. de France (Paris) 83 k. lk. 536.

Tsiteer.: Prof. G.E. Du Rietz Classif. and Nomencl. (1936) p. 581-585.

Prof. S.A. Cain The Amer. Midl. Natur.k. 17 (1936) lk. 665-672.

Dots. V. Kujala (Helsinki)."Waldvegetations-studien" (1936) lk. 12.

24. Eesti geobotaanika põhijooni (prantsuskeelse kokkuvõttega). Acta et Comment. Univ. Tartuensis A XXVIII₄ (1935) lk. 1-151. 71 tahvli ja ühe geobotaanilise kaardiga.
- Ref.: Bot. Centralbl. N.F. k. 27, lk. 209-210. Siin antud Eesti territooriumi taimgeograafiline liigestus on aluseks võetud kõigi Eestis töötavate taimgeograafide poolt (vt. Eichwald'i, Tomson'i, Üksip'i, Saarsoo, Rühl'i, Sirgo jt. tõsdes). Välismaalastest on kasutatud nimet. tööd prof. Hryniwiecki (Warszawa); dr. Haglund (Helsinki); dr. Dagys (Kaunas); "Parvocariceta der Wiesen am Flusse Apascia"; dr. K. Brundza (Kaunas); monograaf. "Kamanos"; A. Ulvinen (Helsinki), Annal. Bot. Soc. Vanamo (1937).
25. Eesti Taimed II (koos K. Eichwald'iga). Acta et Comment. A XXIX, 5 (1936), lk. 37-62.
26. La methode des associations unistrates et le systeme ecologique des associations. Zesde Internationaal Botanisch Congres (Amsterdam 1935), Proceedings Vol. II lk. 108 -110.
- Tsiteer.: Prof. G.E. Du Rietz (Upsala) Svensk Bot. Tidsskrift (1936), lk. 585 jt.; Dots. V. Kujala (Helsinki), Commun. Inst. Forestalis Fenn. (1936), lk. 11.
27. Kartierung der Vegetation Estlands, Zesde Internationaal Botanisch Congres (Amsterdam 1936), Proceedings Vol. I lk. 211-212. Aruanne Eestis toimuvatest vegetatsioonikaardi valmistamise töödest (vt. "Eesti Loodus" 1937, nr. 2, lk. 59-62).
28. E.V. Tartu Ülikooli Botaanikaaias süsteemtilised ja taimgeograafilised kogud (prantsuskeelse kokkuvõttega). Acta et Comment. Univ. Tartuensis, A XXXI₄, XXXII₂ (1937) lk. 1-372. 191 joon. tekstis ning ühe plaaniga. Kasutatakse peamiselt üliõpilaste poolt Botaanikaaias taimede tundma õppimisel.
29. Metsataimkonna analüüsist taimenunionide alusel (prantsuskeelse kokkuvõttega). Akad. Metsas. väljaanne (1937), 75-84.
30. Areal-u. Altersbestimmung einer Pflanzenunion (Galeo~~d~~olon-Asperula-Asarum U.) sowie das Problem der Charakterarten und der Konstanten. LUS'i aruannetes (praegu trükis, ligik. 10 trükipoognat, 27 levimiskaarti).

Rida vähemaid kirjutusi (üle kümme) on ilmunud ajakirjades "Loodus", "Eesti Loodus", "Looduskaitse", "Eesti Looduskaitse", Luounon Ystävä (Helsinki), Memor. Soc. pro Fauna et Flor. Fenn. (Helsinki), aastatel 1924 - 1938.